

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
" 29 " 08 2025 року

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри

внутрішньої медицини №1
проф. ЗВО Микола СТАНІСЛАВЧУК
" 27 " 08 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Вибрані питання клінічної нефрології»

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	внутрішньої медицини №1
Лектор	к.мед.н., доц. О.І. Остапчук, к.мед.н., доц. Г.К.Берко, к.мед.н., доц. Л.В.Бурдейна, к.мед.н., доц. Вишар Г.О.
Контактна інформація	<i>intmed1@vntu.edu.ua,</i> <i>вул .Пирогова, 46 (корпус №14), (0432) 509491</i>
Укладач силабусу	к.мед.н., доцент ЗВО Олена Савицька

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ВК 4.7, складова циклу дисциплін фахової підготовки
Курс/семестр	4 курс (УІІ семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2,0 кредита ЄКТС
Кількість змістових модулів	1
Структура дисципліни	Лекції – 14 год. Практичні заняття - 16 год Самостійна робота - 30 год
Мова викладання	українська, англійська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів- дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Основним фокусом програми дисципліни «Вибрані питання клінічної нефрології» є навчання студентів методам обстеження хворого з ураженням сечовидільної системи, діагностиці та лікуванню найбільш поширених захворювань нирок, принципам профілактики захворювань сечовидільної системи, розвиток комунікативної компетентності. Під час розбору тематичного хворого висвітлюються питання етіології, патогенезу, клінічної картини, діагностики, лікування, профілактики захворювань нирок. Програма орієнтована на отримання такого рівня знань, який дозволив би їм:

- формувати навички володіння методикою клінічного обстеження хворих, збору анамнезу, проведення аускультативної, перкусійної, пальпаційної;
- трактувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження;
- опиратися в діагностиці не тільки на клінічні ознаки хвороби, а також на результати лабораторних і інструментальних методів досліджень, які забезпечують максимально точну інформацію про стан хворого, його органів, систем (особливо в умовах, які вимагають невідкладної допомоги);
- лікувати найбільш поширені хвороби сечовидільної системи, володіючи фармакодинамікою препаратів, які застосовуються для лікування захворювань нирок.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної та фахової підготовки:

анатомія людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патологічній анатомії, фізіології, патофізіології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, токсикологічної хімії, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, пропедевтики внутрішньої медицини.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни «Вибрані питання клінічної нефрології» є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей з нефрології, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми спеціаліста.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: урології, фармакології, загальної гігієни, епідеміології, онкології, внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори захворювань сечовидільної системи.
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину захворювань сечовидільної системи. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення захворювань сечовидільної системи.
- Визначати провідні синдроми і симптоми у нефрології.
- Обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз захворювань сечовидільної системи.
- Складати план обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при захворюваннях сечовидільної системи та їх ускладненнях.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз захворювань сечовидільної системи.
- Визначати тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого із захворюваннями нирок.
- Призначати немедикаментозне і медикаментозне лікування, в т.ч. прогноз-модифікуюче, захворювань сечовидільної системи.
- Проводити первинну та вторинну профілактику захворювань сечовидільної системи.
- Визначати прогноз та працездатність хворих із захворюваннями сечовидільної системи.
- Надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах в нефрології.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- Вести медичну документацію.

4. Зміст та логістика дисципліни

ВК 10. Вибрані питання клінічної нефрології	8 семестр 60 год /2,0 кредити	Лекції № 1-7 Практичні заняття № 1-8 Самостійна робота № 1-3
--	-------------------------------------	--

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Вибрані питання клінічної нефрології» для студентів IV курсу на 2023/2024 н.р.

Дисципліна включає 8 тем, які складають 1 змістовий модуль.

ТЕМА 1. Основні нефрологічні синдроми.

Основні нефрологічні синдроми: сечовий, нефротичний, гострий нефритичний, гіпертензивний.

Тема 2. Амілоїдоз нирок. Амілоїдоз нирок, визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація, клінічна картина, діагностика, клінічні особливості перебігу, диференціальна діагностика. Лікування, прогноз.

Тема 3. Гіпертензивна та діабетична нефропатія.

Визначення, механізм розвитку, морфологічні прояви. Класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Клініко-лабораторний моніторинг хворих. Лікування, прогноз.

СРС (Опанування навичками реєстрації та інтерпретування ЕКГ, вимірювання артеріального тиску, основ ехокардіографії).

Тема 4. Ниркові тубулоінтерстиціальні хвороби. Інфекції сечової системи.

Тема 5. Ураження нирок при системних захворюваннях сполучної тканини. Ураження нирок при системних васкулітах.

Ураження нирок при системному червоному вовчаку, системній склеродермії, дерматоміозиті. Патогенез. Класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, прогноз.

Тема 6. Ураження нирок при системних васкулітах: мікроскопічному поліангіїті,

еозинофільному гранулематозі з поліангіїтом, гранулематозі з поліангіїтом, вузликовому поліангіїті, геморагічному васкуліті. Особливості патогенезу. Клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, прогноз.

Тема 7. Гостре пошкодження нирок. Ниркові тубулоінтерстиціальні хвороби.

Гостре пошкодження нирок. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, прогноз, профілактика.

Ниркові тубулоінтерстиціальні хвороби, піелонефрит. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Лікування, прогноз.

СРС (Методи визначення швидкості клубочкової фільтрації).

Тема 8. Хронічна хвороба нирок та ренопротекція. Нирково-замісна терапія.

Хронічна хвороба нирок та ренопротекція. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика. Критерії діагнозу. Лікування, прогноз, профілактика. Нирково-замісна терапія

СРС (Механізм дії, показання та протипоказання до використання інгібіторів АПФ).

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів внутрішньої медицини.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1) здійснення опитування пацієнта з захворюваннями нирок, проведення клінічного обстеження, призначення плану обстеження та інтерпретація отриманих результатів лабораторних та інструментальних досліджень, визначення провідного синдрому захворювання, вміння встановити клінічний діагноз згідно сучасних класифікацій захворювань внутрішніх органів, провести диференційний діагноз з іншими захворюваннями, призначити лікування та провести профілактичні заходи;

2) вирішення ситуаційних задач з внутрішньої медицини, що мають клініко-діагностичне спрямування.

На практичних заняттях студенти здійснюють розбір теми практичного заняття, проводять клінічний розбір тематичного пацієнта та розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі та тестові завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється під час практичних занять з дисципліни. Індивідуальні бали з дисципліни є складовою основної компоненти дисципліни фахової підготовки ОК 27 «Внутрішня медицина».

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра внутрішньої медицини №1/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/ (4) курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, обстеження та доповідь тематичного хворого, трактування та оцінка результатів лабораторних та інструментальних досліджень (оформлення протоколу обстеження пацієнта), розв'язання ситуаційних завдань та завдань з невідкладної допомоги, виконання медичних маніпуляцій.
Підсумковий контроль (залік)	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання)

	https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, проведення фізикального обстеження хворого, ситуаційні завдання Крок-2, клінічні задачі, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни (Залік)	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за поточну успішність конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки біологічної безпеки, безпеки поводження з хімічними реактивами та пальниками проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка) та мати фонендоскоп. Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до практичного заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обстеження тематичного хворого у Центрі нефрології та діалізу багатопрофільної ВОКЛ ім. М.І.Пирогова студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до пацієнта, своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з рецептами до відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного

навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. **Навчальні ресурси** Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій
9. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту).
10. **Питання до підсумкового контролю дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини №1/ Студенту).

Силабус з дисципліни «Вибрані питання клінічної нефрології» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини №1 (протокол № 1 від « 27 » серпня 2025 року)

Відповідальний за курс _____

(підпис)

доц. ЗВО Олена САВИЦЬКА

Завідувач кафедри _____

(підпис)

проф. ЗВО Микола СТАНІСЛАВЧУК